

Διάλεξη 4^η

Κυριάκος Κυριαζόπουλος,
Επίκουρος Καθηγητής
Τμήμα Νομικής ΑΠΘ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Περιεχόμενα ενότητας

1. Οι νομικές πηγές των σχέσεων κράτους θρησκευμάτων στη Λετονία
2. Συμφωνίες μεταξύ κράτους και θρησκευμάτων
3. Τα θρησκευόμενα και η εσωτερική οργάνωσή τους
4. Νομικό καθεστώς των θρησκευτικών οργανισμών

Σκοποί ενότητας

1. Η μελέτη των σχέσεων κράτους – θρησκευμάτων στη Λετονία
2. Η παρουσίαση των νομικών πηγών των σχέσεων κράτους θρησκευμάτων
3. Η μελέτη του συστήματος συμφωνιών μεταξύ κράτους και θρησκευμάτων
4. Η μελέτη της εσωτερικής οργάνωσης και του νομικού καθεστώτος των θρησκευμάτων

Αρχής της ανάθεσης ειδικών αρμοδιοτήτων

- Συνέχεια από προηγούμενη διάλεξη
- Πέμπτη νομική αρχή της σχέσης κράτους θρησκευμάτων στη Λετονία: αρχή της ανάθεσης ειδικών αρμοδιοτήτων.
  - η ανάθεση αυτή αφορά την αρμοδιότητα καταχώρησης γάμων (τήρησης ληξιαρχικών βιβλίων) από ορισμένα θρησκευόμενα (παραδοσιακά), όπου οι κληρικοί εκπληρώνουν αξιώματα κρατικών αξιωματούχων χωρίς να πληρώνονται ως τέτοιοι.
  - το κράτος δεν επιτρέπεται να παρεμβαίνει στις θρησκευτικές δραστηριότητες των θρησκευτικών κοινοτήτων (με βάση αυτονομία) αλλά δεν υπάρχει σαφής άποψη για το που θα χαραχθεί αυστηρά η διαχωριστική γραμμή μεταξύ κράτους και θρησκευμάτων (Balodis 2007: 313-314)

Τα είδη θρησκευτικών δραστηριοτήτων

- Είναι διεθνώς γνωστό ότι υπάρχουν τριών ειδών δραστηριότητες:
  1. θρησκευτικές
  2. θρησκευτικά αιτιολογούμενες (φιλανθρωπία, εκπαίδευση, ενημέρωση)
  3. κοσμικές
- Όσον αφορά τις θρησκευτικές δραστηριότητες, διεθνώς ισχύει πλήρως για τις ελεύθερες εκκλησίες (της μη κρατικές) το δικαίωμα στην αυτονομία τους.
- Για τη 2η κατηγορία τα κράτη μπορούν να επεκτείνουν την αυτονομία (Γερμανία) ή όχι (Ιταλία).
- Για την 3η κατηγορία δεν υπάρχει αυτονομία, καθώς το δικαίωμα στην αυτονομία δεν άπτεται των κοσμικών ή κερδοσκοπικών δραστηριοτήτων. Άπτεται μόνο της οργάνωσης και της διοίκησης του θρησκευτικού οργανισμού.

**ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

Συμφωνίες μεταξύ κράτους και θρησκευμάτων στη Λετονία

Το σύστημα συμφωνιών κράτους θρησκευμάτων

- Μετά την απόρριψη κάποιων σχεδίων για το πλαίσιο σύναψης συμφωνιών μεταξύ κράτους και θρησκευμάτων, το ζήτημα επανήλθε στην επιφάνεια στις 9/10/2000, όταν εξετάστηκε η διμερής συμφωνία με την Αγία Έδρα.
- Τονίστηκε η αναγκαιότητα ενός σχεδίου ισορροπημένου συστήματος με ίσα δικαιώματα για τα άλλα θρησκευόμενα στο πρότυπο της συμφωνίας με την Αγία Έδρα.
- Το κοινοβούλιο ψήφισε στις 12/9/2002 επικύρωσε συμφωνία με Αγία Έδρα και πρόσθεσε νέο άρθρο στο νόμο για θρησκευτικούς οργανισμούς αφήνοντας παράθυρο για ειδικούς νόμους για ρύθμιση σχέσεων κράτους και θρησκευτικής κοινότητας, χωρίς ρητή αναφορά σε συμφωνίες. (Balodis 2007: 315)

Το σύστημα συμφωνιών κράτους θρησκευμάτων (2)

- Το φθινόπωρο του 2003 η λετονική ευαγγελική λουθηρανική και η λετονική ορθόδοξη εκκλησία ενεργώντας με βάση το α. 7, § 5 του νόμου για τους θρησκευτικούς οργανισμούς διατύπωσαν προτάσεις νόμων και τα υπέβαλαν στον κυβερνητικό οργανισμό για τις θρησκευτικές υποθέσεις.
- Μεγάλο μέρος των κανόνων που περιείχαν παραλήφθηκε από τη συμφωνία με την Αγία Έδρα και το περιεχόμενο συντάχθηκε με παρόμοιο τρόπο.
- Το συμβούλιο θρησκευτικών υποθέσεων γνωμοδότησε υπέρ της σύναψης συμφωνιών με θρησκευόμενα. Η λετονική κυβέρνηση σύναψε συμφωνίες με τα 7 παραδοσιακά θρησκευόμενα στις 8/6/2004. Οι συμφωνίες, όταν γραφόταν το άρθρο, ήταν υπό συζήτηση (Balodis 2007: 315)

**ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

Τα θρησκευόμενα και η εσωτερική οργάνωσή τους

Σχέσης τοπικής θρησκείας και αλλοδαπού κέντρου

- Σύμφωνα με νόμο για θρησκευτικούς οργανισμούς, αυτοί που αναφέρουν ως διοικητική τους αρχή θρησκευτικό οργανισμό καταχωρημένο στο εξωτερικό μπορούν να καταχωρούνται ως αυτόνομοι θρησκευτικοί οργανισμοί.
- Η ευθύνη συμμόρφωσης με το νόμο εναπόκειται στην καταχωρημένη θρησκευτική κοινότητα. (Balodis 2007: 316)

Τοπικοί οργανισμοί και κέντρα στο εξωτερικό

Τοπικός θρησκευτικός οργανισμός

1. ορθόδοξη Λετονική εκκλησία
2. καθολική κουρία της αρχιεπισκοπής της Ρίγα
3. βουδιστική τοπική κοινότητα
4. εκκλησία του Ιησού χριστού των αγίων των τελευταίων ημερών (μορμόνων)
5. εκκλησία αντβεντιστών της 7ης ημέρας
6. ο στρατός σωτηρίας

Θρησκευτικό κέντρο

1. υπάγεται στο πατριαρχείο Μόσχας
2. μέσω αυτής ασκείται η εξουσία της καθολικής εκκλησίας
3. θεολογικό κέντρο της στην Ινδία
4. Θρησκευτικό κέντρο στο Salt Lake City στις ΗΠΑ
5. τμήμα της Βαλτικής ένωσης που εντάσσεται στη γενική συνδιάσκεψη της παγκόσμιας εκκλησίας των αντβεντιστών
6. τμήμα του διεθνούς οργανισμού με την ίδια επωνυμία -υπάγεται περιφερειακά στο σουηδικό οργανισμό

Τοπικοί οργανισμοί και κέντρα στο εξωτερικό (2)

Τοπικός θρησκευτικός οργανισμός

7. η λετονική εκκλησία μεθοδιστών
8. 12 μουσουλμανικές τοπικές θρησκευτικές κοινότητες
9. η τοπική λετονική κοινότητα του Sukyo Mahikari
10. κοινότητα των Μπαχάϊ
11. η τοπική κοινότητα της Ρίγα της αρμενικής εκκλησίας του Αγίου Γρηγορίου του φωτιστή
12. τοπική κοινότητα της χριστιανικής επιστήμης στη Ρίγα

Θρησκευτικό κέντρο

7. συστατικό τμήμα του οργανισμού των ενωμένων Σκανδιναβών και βαλτικών μεθοδιστών που διορίζει ηγέτη/ επόπτη.
8. 7 έχουν δηλώσει ως κέντρο το μουσουλμανικό πνευματικό συμβούλιο στη Ρωσία. Είναι βέβαιο ότι 4 υπόκεινται στο θεολογικό κέντρο στη Σαουδική Αραβία και μία στο Ταταρσταν.
9. Τμήμα του ομώνυμου οργανισμού στην Ιαπωνία . Υπόκειται στην εποπτεία του περιφερειακού κέντρου για Ευρώπη και Αφρική με έδρα Λουξεμβούργο.
10. Έχει ανώτερο διοικητικό οργανισμό στη Χάιφα του Ισραήλ
11. Εντάσσεται στην επαρχία του νέου Nahichevan και της Ρωσίας της αρμενικής αποστολικής εκκλησίας
12. η μητέρα εκκλησία της είναι η «1η εκκλησία του χριστού επιστήμονα»

**ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

Νομικό καθεστώς των θρησκευτικών οργανισμών

Καταχώρηση θρησκευτικών οργανισμών

- Το νομικό καθεστώς γενικά ορίζεται από το αστικό δίκαιο, όμως για θρησκευόμενα ρυθμίζονται από το νόμο για τους θρησκευτικούς οργανισμούς.
- Η λετονική κυβέρνηση δεν απαιτεί την καταχώρηση θρησκευμάτων, αλλά αν καταχωρηθούν έχουν κάποια προνόμια, όπως πχ καθεστώς ξεχωριστού νομικού προσώπου για κτίση και κυριότητα περιουσίας ή άλλες οικονομικές συναλλαγές, φορολογικά πλεονεκτήματα για δωρητές. Η καταχώρηση χαλαρώνει επίσης τους κανόνες για δημόσιες συναθροίσεις.
- 25 ενήλικα άτομα που είναι εγγεγραμμένα στο λετονικό κατάλογο πολιτών και ανήκουν στο ίδιο θρήσκευμα μπορούν να ιδρύουν θρησκευτικό σωματείο. 10 ή περισσότερες τοπικές θρησκευτικές κοινότητες του ίδιου θρησκείματος, με καθεστώς νόμιμης καταχώρησης, μπορούν να ιδρύουν θρησκευτική ένωση. Οι οργανισμοί (κοινότητες, ενώσεις, επισκοπές) και τα ιεροσπουδαστήρια, μονές και διακονικά ιδρύματα πρέπει να καταχωρούνται. Μόνο θρησκευόμενα με καθεστώς ένωσης μπορούν να ιδρύουν θεολογικές σχολές ή μονές. (Balodis 2007: 319)

Καταχώρηση θρησκευτικών οργανισμών (2)

- Η απόφαση για καταχώρηση λαμβάνεται από κυβερνητικό οργανισμό για θρησκευτικές υποθέσεις ,που πρέπει να απαντά σε ένα μήνα από την αίτηση.
- Όσοι οργανισμοί καταχωρηθούν αποκτούν νομική προσωπικότητα.
- Οι μη καταχωρημένες ομάδες διατηρούν το δικαίωμα ελευθερίας έκφρασης (τέλεση ακολουθιών, ιεροτελεστιών, τελετές, φιλανθρωπικό έργο κτλ στα νόμιμα πλαίσια).
- Η δραστηριότητα των οργανισμών βασίζεται στο καταστατικό τους που υποβάλλεται στο κυβερνητικό συμβούλιο. (Balodis 2007: 319-320)

Δραστηριότητες καταχωρημένων θρησκευμάτων

Ο θρησκευτικός οργανισμός μετά την απόκτηση νομικής προσωπικότητας μπορεί:

1. να οργανώνει δημόσιες ακολουθίες
2. να ιδρύει μονές και εκπαιδευτικά ιδρύματα για κληρικούς
3. να αναπτύσσει θρησκευτικές δραστηριότητες σε διάφορους δημόσιους οργανισμούς (νοσοκομεία, φυλακές κτλ)
4. να χρησιμοποιεί θρησκευτικά εμβλήματα στα επίσημα έντυπα και σφραγίδες

Βιβλιογραφία

1. Ringols Balodis, Κράτος και Θρησκευάματα στη Λετονία στο Gerhard Robbers (επιμέλεια) (2007), μτφρ. Κυριάκος Κυριαζόπουλος, Κράτη και Θρησκευάματα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα – Θεσσαλονίκη, σελ. 307-338
2. [Σύνταγμα της Δημοκρατίας της Λετονίας](#)

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Γιώργος Μαριάς
Θεσσαλονίκη, Οκτώβριος 2016

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

